मिजोराम राज्य

बनाम

ब्याकछाओना

अक्टोबर 7, 1994

[के. रामास्वामी एवं एन्. भेङ्कटचला, न्यायमूर्त्तिद्वय]

जमि अधिग्रहण अधिनियम, 1894 - धारा 18, 19, 20 एवं 31 ।

देओानी प्रक्रिया संहिता, 1908 - धारा 9 - देओानी न्यायालयर क्षेत्राधिकारिता - अधिक क्षतिपूरण पाइँ आपत्ति - एहा उपरे आगकु बढ़िबा पाइँ धारा 18 रु 20 र बाध्यतामूलक अनुपालन न्यायालयङ्क पाइँ अनिवार्य्य ।

आइजल जिल्लारु जमि अधिग्रहण करि जमि अधिग्रहण अधिनियमर धारा 4(1) अनुयायी अधिसूचना प्रकाशित होइथिला । उत्तरदाता आपत्ति दाखल करिथिले याहाकु अग्राह्य करायाइथिला । जिल्लापाल ताङ्क अधिनिर्ण्णय प्रदान करिथिले । उत्तरदाता आपत्ति सहित क्षतिपूरण ग्रहण करिथिले एवं एक आवेदन दाखल करिथिले किन्तु अधिनियमर धारा 18 अनुयायी देओानी अदालतकु कौणसि विचारार्थे प्रेरण दिआयाइ नथिला ।

उत्तरदाता देओानी मकद्दमा दायर करिथिले एवं विचारादेश पारित होइथिला । अपिलकारी क्षेत्राधिकार एवं राय ओ विचारादेशर वैधताकु आपत्ति करिथिले । उच्च न्यायालय एहि अपिलकु खारज करिदेइथिले । उच्च न्यायालयङ्क राय विरोधरे एहि अपिल दायर करायाइछि ।

अपिलकु अनुमति देइ, एहि न्यायालय

निर्ण्णय कले: 1. जमि अधिग्रहण अधिनियमर योजना परिकल्पना करिछि ये धारा 18 अनुयायी एक आवेदन करिबा परे, धारा 19 अनुयायी निर्द्धारित ढङ्गरे अधिनियम 18 अनुयायी एक विचारार्थे प्रेरण करिबा, न्यायालयङ्क पाइँ एहा बाध्यतामूलक एवं अनिवार्य्य अटे कारण "एहा उपरे" अग्रसर हेबा पाइँ सेमानङ्क सम्मुखरे हाजर हेबार तारिख निर्द्दिष्ट करि व्यक्तिङ्कु एक सूचना जारि करिबार क्षेत्राधिकार पाइछि । येहेतु एहा अधिनियमरे प्रदान करायाइथिबा एक स्वतन्त्र प्रक्रिया, आवश्यकीय निर्ण्णय द्वारा, अधिनियम अनुयायी अधिग्रहण करायाइथिबा जमिर क्षतिपूरण निर्ण्णय पाइँ अधिनियम अनुयायी उठायाउथिबा आपत्तिगुड़िकर विचार करिबाकु देओानी

ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତାର ଧାରା 9 ଅନୁଯାୟୀ ନିଷେଧ କରାଯାଇଛି । ମୂଳ ଅଧିକାରିତାର ଏକ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା ଆପତ୍ତି ଉପରେ ସଜ୍ଞାନ ନେବା ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣର ଏକ ବୈଧ ଆଦେଶ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ ।

2. ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଫଇସଲା ସମୟରେ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଭୂ-ଅର୍ଜନ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଦାଲତଙ୍କୁ ସାମ୍ବିଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 13 ଅଗଷ୍ଟ, 1987 ରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅଧିସୂଚନାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3 ରେ ଥିବା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଆଇନର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ସାରାଂଶ ଅନୁସରଣ କରିବାକୁ ପଡିବ । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ଅଧିସୂଚନାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଧାରା 18 ରୁ 20 ଅଧୀନରେ ବାଧତାମୂଳକ ଅନୁପାଳନର ଅବମାନନା ନୁହେଁ, ଏବଂ ଧାରା 18, 19, 20 ଏବଂ 31 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁପାଳନ ଏବଂ ଅନୁସରଣ ନ ହେଲେ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଆପତ୍ତିର ବିଚାର କରିବା ପାଇଁ ବୈଧ ଏବଂ ଆଇନଗତ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ପାଆନ୍ତି ନାହିଁ ।

3. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ବିଚାରାଦେଶ କରିବାରେ ଆଇନର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଏବଂ ବିଚାରାଦେଶକୁ ଅବୈଧ ବୋଲି ବାତିଲ କରାଯାଇଛି ।

ଦେୱାନୀ ଅପିଲିୟ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା : ଦେୱାନୀ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 7430/1994 ।

ଏଫ୍.ଏ. ସଂଖ୍ୟା 1/1991ରେ ଗୌହାଟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 15.6.93 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଅପିଲକାରୀ ପାଇଁ କେ. ଲାହିରୀ ଏବଂ ଶ୍ରୀମତୀ ଏଚ. ୱାହି ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ କେ.କେ. ଭେନୁଗୋପାଳ ଏବଂ ଆର. ସତୀଶ ।

ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର ନିମ୍ନଲିଖିତ ଆଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା:

ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଆସାମ ରାଇଫଲ୍ସ୍ କୁ ଆବାସ ଯୋଗାଇବା ପାଇଁ ଆଇଜଲ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ କରି ମିଜୋରାମ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା 13 ଅଗଷ୍ଟ, 1987 ରେ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ') ର ଧାରା 4(1) ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିସୂଚନା ପ୍ରକାଶିତ ହୋଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଦାତା ଆପତ୍ତି ଦାଖଲ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଶେଷରେ ଆପତ୍ତିଗୁଡ଼ିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । 1988 ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ 26 ତାରିଖରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ତାଙ୍କର ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ସଂଖ୍ୟା 4/1988 ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା କ୍ଷତିପୂରଣ ବାବଦକୁ

5,34,748 ଟଙ୍କା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଥିଲେ । ଉତ୍ତରଦାତା ଆପତ୍ତି ସହିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଥିଲେ ଏବଂ 29 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1988 ରେ ଏକ ଆବେଦନ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ କିନ୍ତୁ ଶେଷରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତକୁ କୌଣସି ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଦେଇନଥିଲେ ।

ଉପ-ଆୟୁକ୍ତ, ଆଇଜଲଙ୍କ ଅଦାଲତରେ ଉତ୍ତରଦାତା ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ସଂଖ୍ୟା 2/1989 ଦାୟର କରିଥିଲେ, ଯିଏ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ନିକଟରେ ଫଇସଲା ପାଇଁ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ ଅପିଲକାରୀ ଏହି ମକଦ୍ଦମାକୁ ଗ୍ରହଣ କରିବାରେ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତାକୁ ବିରୋଧ କରିଥିଲେ । ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ତାଙ୍କ ରାୟରେ ଏହି ଆପତ୍ତିଟିକୁ ଅଗ୍ରାହ୍ୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଏହି ବିଚାରାଦେଶକୁ ମଞ୍ଜୁର କରି ଘୋଷଣା କରିଥିଲେ ଯେ "ପ୍ରତିବାଦୀ ମକଦ୍ଦମାରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ତାଙ୍କର ଜମିର ବାଧତାମୂଳକ ଅଧିଗ୍ରହଣ ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ସ୍ୱରୂପ 26,39,286 ଟଙ୍କା ପାଇବାକୁ ହକଦାର ଏବଂ ସେଥିପାଇଁ ଡିକ୍ରି ପାଇବେ" । ଅପିଲକାରୀ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ରାୟ ଏବଂ ବିଚାରାଦେଶର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ଏବଂ ବୈଧତାକୁ ଆପତ୍ତି କରିଥିଲେ । ପ୍ରଥମ ଅପିଲ ସଂଖ୍ୟା 1/1991ରେ 15.6.1993 ତାରିଖର ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଦ୍ୱାରା ଗୌହାଟୀ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ଅପିଲକୁ ଖାରଜ କରିଦେଇଥିଲେ ।

ଅପିଲକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଯୋଜନା ଅନୁଯାୟୀ ଯେତେବେଳେ ଦାବିଦାର ଆପତ୍ତି ସହିତ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଥିଲେ, ସେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଭାବରେ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ମାଗିବା ଉଚିତ୍ । ଯେହେତୁ ସେ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ମାଗି ନଥିଲେ, ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିବାକୁ କୌଣସି ବାଧ୍ୟବାଧକତା ଅଧୀନରେ ନଥିଲେ । ଏହି ବିବାଦକୁ ପଠାଇବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବାକୁ ଧାରା 226 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ଆଜ୍ଞାଦେଶ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିବା ପରିବର୍ତ୍ତେ, ଉତ୍ତରଦାତା ଏକ ଦେୱାନୀ ମକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରିବାକୁ ବାଛିଥିଲେ ଯାହାକୁ ବିଚାର କରିବା ଏବଂ ଅପିଲିୟ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ବିଚାରାଦେଶ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପାଇଁ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟର କୌଣସି କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରିତା ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପାଇଁ ବିଦ୍ୱାନ ବରିଷ୍ଠ ଓକିଲ ଶ୍ରୀ କେ.କେ. ଭେନୁଗୋପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଛି ଯେ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଯାହା ଦେଖିବାକୁ ପଡିବ ତାହା ହେଉଛି ମାମଲାର ମର୍ମ । ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଏ ଯେ ରାଜ୍ୟପାଳ ଧାରା 2 ର ଉପଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ଆସାମ ସ୍ୱୟଂଶାସିତ ଜିଲ୍ଲା (ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ) ନିୟମାବଳୀ, 1951 କୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଅଧିସୂଚନା ଜାରି କରିଥିଲେ।ଉକ୍ତ ନିୟମାବଳୀର ଧାରା 2 ର ଉପ-ଧାରା 3 ରେ କୁହାଯାଇଛି:

"ଯେକୌଣସି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମ, 1894 (1894ର ଅଧିନିୟମ ସଂଖ୍ୟା 1) ଏବଂ ଏହା ଅଧୀନରେ ପ୍ରଣୀତ ଯେକୌଣସି ନିୟମ ଏବଂ ଆଦେଶର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ

ଏପରି ସଂଶୋଧନ ସହିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟା କରିପାରିବେ ଯାହା ସେହି ନ୍ୟାୟାଳୟ କିମ୍ବା କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ବିଷୟ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣ କରିବା ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକ କିମ୍ବା ଉପଯୁକ୍ତ ହୋଇପାରେ।"

ଉପ-ଆୟୁକ୍ତ, ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି କରିଥିଲେ ଏବଂ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହେବା ପରେ, ମକଦ୍ଦମାର ଫଇସଲା ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତକୁ ମାମଲା ପଠାଇଥିଲେ । ପ୍ରକୃତରେ ଏହି ମକଦ୍ଦମା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଅଟେ । ତେଣୁ ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ବିଚାରାଦେଶ ମଞ୍ଜୁର କରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଥିଲା । ଯୁକ୍ତିରେ ଆମେ କୌଣସି ଦୃଢତା ପାଉନାହୁଁ । ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ମିଜୋରାମ ରାଜ୍ୟରେ, ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ ଜିଲ୍ଲା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟନିର୍ବାହୀ ଏବଂ ଦେୱାନୀ ଉଭୟ ପକ୍ଷର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ଅଛି ।

କିନ୍ତୁ ଗୋଟିଏକୁ ଅନ୍ୟଟି ସହିତ ଯୋଡ଼ାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ଯେତେବେଳେ ବିଧାନ ସୂଚିତ କଲା ଯେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯିବ, ସେତେବେଳେ ତାହା ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଢଙ୍ଗରେ ହେବ । ଏହା ସେହି ଢଙ୍ଗରେ କରାଯିବା ଉଚିତ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉପାୟରେ ନୁହେଁ । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 11 ଅନୁଯାୟୀ, ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ପରେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ଦେବାର ସୂଚନା ଦେବା ପରେ ଟଙ୍କା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ଏବଂ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ଦେବା ପରେ ଏବଂ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରଦାନ କରିବା ସମୟରେ କିମ୍ବା ବିଜ୍ଞପ୍ତି ପାଇବା ପରେ ଉପସ୍ଥିତ ଥିବା କୌଣସି ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତି କେବଳ ଆପତ୍ତି ସହିତ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଏବଂ 31 ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବାକୁ ହକଦାର ନୁହଁନ୍ତି, ବରଂ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଏହି ବିଷୟକୁ ପଠାଇବାକୁ ଅନୁରୋଧ କରି ଲିଖିତ ଆବେଦନ କରିବାକୁ ମଧ ହକଦାର ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତି ଭାବରେ ଦାବିଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି (a) ଜମିର ମାପକୁ ବିରୋଧ କରି (b) କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ପାଇଁ, କିମ୍ବା (c) ଯେଉଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏହା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଏ କିମ୍ବା ଆଗ୍ରହୀ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ମଧରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ, ଏହାକୁ ପଠାଇବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ର ଉପଧାରା 2 ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅବଧି ମଧରେ ଆବେଦନ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଜିଲ୍ଲାପାଳ ଧାରା 11 ଅନୁଯାୟୀ ସରକାରଙ୍କ ପ୍ରତିନିଧି ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି ଏବଂ ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସୁପାରିଶ କରିବା ସମୟରେ, ସେ ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ନିଜର କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ଏକ ବୈଧାନିକ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟ କରନ୍ତି । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ମଧରେ ଲିଖିତ ଆବେଦନ କରିବା, ଏକ ବୈଧ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ । ଏହି ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ହେଉଛି ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ଯାହାର ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ରହିଛି ଏବଂ ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଅନୁପାଳନ କରୁଛି କି ନାହିଁ ତାହା ଦେଖିବା ପାଇଁ ଏହାଙ୍କର କ୍ଷମତା ଏବଂ କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ରହିଛି ଯାହା ଦ୍ୱାରା ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣର ଶୁଣାଣିର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇପାରିବ । ଧାରା 3(d) ଅନୁଯାୟୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ କେବଳ ମୂଳ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ବିଶିଷ୍ଟ ପ୍ରଧାନ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନୁହେଁ, ବରଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ଜଣେ

ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରୀ ମଧ୍ୟ । ମୂଳ କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାରର ଏକ ଦେୱାନୀ ଅଦାଲତ କିମ୍ବା ଆପତ୍ତିର ବିଚାର ପାଇଁ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ଭାବରେ ନିଯୁକ୍ତ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ନ୍ୟାୟିକ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ବୈଧ ସୁପାରିଶ ଆଦେଶ ଅପରିହାର୍ଯ୍ୟ। ଯଦିଓ ଏଠାରେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖାଯାଇଥିବା ପରି ଛଅ ସପ୍ତାହ ମଧ୍ୟରେ ଏକ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା, ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଏକ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଦେବା ସମୟରେ, ଅଧିନିୟମ 19 ଅନୁଯାୟୀ "ତାଙ୍କ ଜମି ଅଧୀନରେ ଲିଖିତ ଭାବରେ" ଏକ ବିବୃତି ଦେବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି, ଯେଉଁଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ବିବରଣୀ ଦିଆଯାଇଛି । ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଅଦାଲତକୁ ନିମ୍ନଲିଖିତ ବିଷୟରେ ସମସ୍ତ ସୂଚନା ଦେବାକୁ ପଡିବ:- (a) ଜମିର ପରିସ୍ଥିତି ଏବଂ ପରିସର, ସେଥିରେ ଥିବା କୌଣସି ଗଛ, କୋଠା କିମ୍ବା ଫସଲର ବିବରଣୀ ସହିତ; (b) ଏପରି ଜମିରେ ଆଗ୍ରହୀ ବୋଲି ତାଙ୍କର ଚିନ୍ତା କରିବାର କାରଣ ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ନାମ; (c) ଧାରା 5 ଏବଂ 17, କିମ୍ବା ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଯେକୌଣସି ଅନୁଯାୟୀ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏବଂ ପଇଠ କରାଯାଇଥିବା କିମ୍ବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ପରିମାଣ, ଏବଂ ଧାରା 11 ଅନୁଯାୟୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣ; (cc) ଧାରା 17 ର ଉପ-ଧାରା (3A) ଅନୁଯାୟୀ ଦେୟ କିମ୍ବା ଜମା ହୋଇଥିବା ପରିମାଣ ଏବଂ (d) ଯଦି କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣ ଉପରେ ଆପତ୍ତି ହୁଏ, ତେବେ କେଉଁ ଆଧାରରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ପରିମାଣ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା । ସେ, ଅଧିନିୟମ 19 ର ଉପଧାରା 2 ରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ସେହି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବିବରଣୀ ପ୍ରଦାନ କରୁଥିବା ଅନୁସୂଚୀ ଯୋଗ କରିବା ଉଚିତ୍ । ବିବୃତ୍ତି ସହିତ ଏପରି ଏକ ବୈଧ ସୂଚନା ପାଇବା ପରେ, ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 20 ଅନୁଯାୟୀ "ତା' ଉପରେ" କେଉଁ ଦିନ ଆପତ୍ତି ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିବାକୁ ଅଗ୍ରସର ହେବେ ଏବଂ ସେହି ଦିନ ନ୍ୟାୟାଳୟ ସମ୍ମୁଖରେ ସେମାନଙ୍କର ଉପସ୍ଥିତିକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ, ତାହା ଉଲ୍ଲେଖ କରି ଏକ ବିଜ୍ଞପ୍ତି ନିମ୍ନଲିଖିତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ଉପରେ ପ୍ରଦାନ କରିବେ, ଯଥା:

(a) ଆବେଦନକାରୀ;

(b) ଆପତ୍ତିରେ ଆଗ୍ରହୀ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି, ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଏପରି (ଯଦି କୌଣସି) ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟତୀତ, ଯେଉଁମାନେ ବିନା ପ୍ରତିବାଦରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇବା ପାଇଁ ରାଜି ହୋଇଛନ୍ତି; ଏବଂ

(c) ଯଦି ଆପତ୍ତି ଜମିର କ୍ଷେତ୍ରଫଳ କିମ୍ବା କ୍ଷତିପୂରଣ ରାଶି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ଥାଏ, ତେବେ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ।

ତେଣୁ, ଅଧିନିୟମର ଯୋଜନା ପରିକଳ୍ପନା କରେ ଯେ ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଆବେଦନ କରିବା ସମୟରେ, ଧାରା 19 ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ସୁପାରିଶ କରିବା ନ୍ୟାୟାଳୟ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅଟେ ଏବଂ ନ୍ୟାୟାଳୟ "ତା' ଉପରେ" ଆଗକୁ ବଢ଼ିବା ପାଇଁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଟେ କାରଣ ଏହା ସେମାନଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ହାଜର ହେବାର ଦିନ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଏଠାରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଏକ ସୂଚନା ଜାରି କରିବାର କ୍ଷେତ୍ରାଧିକାର ପାଇଥାଏ ।

ଏହାପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଅଧିନିୟମର ତୃତୀୟ ଭାଗରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପଦ୍ଧତିରେ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି । ଏପରି ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଉପରେ, ଏହା ଧାରା 26 ଅନୁଯାୟୀ ଏବଂ ସେଥିରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଢଙ୍ଗ ଏବଂ ପଦ୍ଧତିରେ ଏକ ବିଚାରାଦେଶ ଏବଂ ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପାରିତ କରିବେ । ଏହି ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଉଛି ଏକ ବିଚାରାଦେଶଏବଂ ଧାରା 54 ଅନୁଯାୟୀ ଅପିଲ୍ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 26 ର ଉପ-ଧାରା 2 ଅନୁଯାୟୀ ଏକ ରାୟର ଆଧାର ବିବୃତ୍ତି । ଯେହେତୁ ଏହା ଅଧିନିୟମରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଏକ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ର ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଆବଶ୍ୟକ ପ୍ରଭାବ ଦ୍ୱାରା, ଦେୱାନୀ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1908 ର ଧାରା 9 ଅନୁଯାୟୀ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟକୁ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଅଧିଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିବା ଜମି ପାଇଁ କ୍ଷତିପୂରଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଅଧିନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଉତ୍ପନ୍ନ ଆପତ୍ତି ଉପରେ ଧ୍ୟାନ ଦେବା ପାଇଁ ନିଷେଧ କରାଯାଇଛି ।

ତେଣୁ, ଅଧିନିର୍ଣ୍ଣୟ ପ୍ରକ୍ରିୟାର ଫଇସଲା ସମୟରେ, ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ଅଧିନିୟମର ଧାରା 18 ଅନୁଯାୟୀ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ ଉପରେ ନ୍ୟାୟାଳୟ ବୈଧାନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ଜମି ଅଧିଗ୍ରହଣ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ମର୍ମକୁ ଅନୁସରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହା 13 ଅଗଷ୍ଟ, 1987 ରେ ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ଅଧିସୂଚନାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3 ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏହା ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଛି ଯେ ଅଧିସୂଚନାର ଅନୁଚ୍ଛେଦ 3 ରେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଧାରା 18 ରୁ 20 ଅନୁଯାୟୀ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଅନୁପାଳନର ଅବମାନନା କରେ ନାହିଁ, ଏବଂ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧାରା 18, 19, 20 ଏବଂ 31 ରେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁପାଳନ ଏବଂ ଅନୁସରଣ ନ କଲେ ଅଧିକ କ୍ଷତିପୂରଣ ପାଇଁ ଆପତ୍ତିର ବିଚାର କରିବା ନିମନ୍ତେ ବୈଧ ଏବଂ ଆଇନଗତ ଅଧିକାର ପାଏ ନାହିଁ ।

ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏବଂ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମକଦ୍ଦମାର ବିଚାରାଦେଶ କରିବାରେ ଆଇନର ଏକ ସ୍ପଷ୍ଟ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ତ୍ରୁଟି କରିଥିଲେ । ଆକ୍ଷେପିତ ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶକୁ ଅସିଦ୍ଧ ବୋଲି ବାତିଲ କରାଯାଇଛି । ତେବେ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କୁ ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କୁ ଏକ ବିଚାରାର୍ଥେ ପ୍ରେରଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି କାରଣ 29 ସେପ୍ଟେମ୍ବର, 1988 ରେ ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉଠାଯାଇଥିବା ଆପତ୍ତି ସହିତ ଆବଶ୍ୟକ ବିବରଣୀ ସହିତ ଆବେଦନ ଲିଖିତ ଭାବରେ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଦେୱାନୀ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏହି ମାମଲାର ଯଥାଶୀଘ୍ର ଫଇସଲା କରିବେ । ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । କୌଣସି ଖର୍ଚ୍ଚ ନାହିଁ ।

ଏ.ଜି. ଅପିଲକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

<u>ଅସ୍ୱୀକରଣ</u>

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମାରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର:
ସୁବୋଧ ରାଉତ,
ଉପବିଭାଗ ଅଧିକାରୀ (ଅନୁବାଦ),
ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।